

طرح موزه ملی نمایش در تهران

فاطمه حسینی زاد

حیدری و...، مناقبها، ذکرها (ذکر مصیبت و...)، مقاتل، روضه‌خوانی‌ها، مدح‌ها، مولودی‌ها، چاووشی‌ها و...

بازسازی (ماکت صحنه‌ای) تکیه دولت

همراه چادر و تزیینات، سکوی وسط تکیه، تندیس‌های مومی و...

معرفی آثار و اشیا: از جمله تصویری از تابلو نقاشی تکیه دولت اثر کمال‌الملک (از آثار موجود در کاخ گلستان)، تصویری از تابلو نقاشی تکیه دولت از بیرون اثر ابوتراب غفاری، عکس‌های مربوط به مراسم تعزیه در تکیه دولت.

وسایل و ابزار تعزیه: از جمله چادر و خیمه، علم و کتل، نشانه، پوشش سوارکاران، آلات موسیقی تعزیه، تعزیه‌نامه‌ها، مفروضات، تزیینات، لباس‌های تعزیه‌خوانان، عکس، تصویر، سند، انواع کتب و... که ارائه این آثار به دو صورت آزاد و نمایش در قفسه خواهد بود.

صفحه معرفی تعزیه، تاریخچه تعزیه و دیگر اطلاعات مربوط به آن.

معرفی تعزیه‌خوانان و تعزیه‌گردانان مشهور تعزیه همراه با عکس، تصویر، اسلاید.

از بسیاری از نمایش‌های آیینی مربوط به دوره‌های کهن، تصویر و عکس در دست نیست و فقط اسمی باقی مانده است مانند صورت‌خوانی و... می‌توان بر اساس تاریخچه آن‌ها، که در مدارک و کتب مستند آمده است، طرحی را بازسازی کرد و در غرفه مربوطه ارائه داد.

۳. تالار نمایش‌های شاد آیینی

در این تالار به معرفی نمایش‌هایی پرداخته می‌شود که در اعیاد و جشن‌ها مرسوم بوده‌اند و هنوز رایج هستند.

از جمله نمایش‌های شاد آیینی می‌توان

تندیس‌های مومی، قهوه‌چی و شاگرد قهوه‌چی، نقال و شاگرد نقال (بچه‌مرشد)، تماشاجیان، تخت نقالی (سکو) در وسط یا کنار صحنه، صدای ضبط‌شده نقال (به حدی که در همین غرفه شنیده شود).

اشیا موجود در این تالار عبارت‌اند از:

پرده، کتاب‌های قدیمی، تومارها، سازها، نسخه‌های خطی از متون و روایات کهن، احادیث، نقال‌ها، اشعار، واقعه‌ها، حماسه‌ها و... صفحه توضیح فضای هر نمایش همراه تاریخچه آن‌ها از زمان‌های کهن تا امروز.

نمایش عکس‌ها و تصاویر نقاشی‌شده از آیین‌ورزان و نمایشگران مربوطه همراه مختصری از زندگینامه آن‌ها.

معرفی نمایش‌های روایی آیینی توسط عکس، تصویر، تابلو نقاشی و... معرفی ابزار و وسایل نمایشگران.

غرفه‌های این تالار باید به گونه‌ای چیده و بازسازی شوند که ارتباط اجزای نمایشی با هم از بین نرود و بازدیدکننده بتواند هنگام بازدید ارتباط منطقی در ذهن خود به وجود آورد و فضای نمایشی را در ذهن مجسم کند.

۲. تالار نمایش‌های مذهبی متشکل از بخش‌های

زیر است:

تعزیه

پرده‌داری یا شمایل‌گردانی، حمله‌خوانی، پیش‌خوانی، صورت‌خوانی، پرده‌خوانی مذهبی.

وسایل مورد نیاز: پرده‌ها، شمایل‌ها، سازها، نشانه‌ها، تندیس‌ها، لباس‌ها، عکس‌ها، تصاویر، ابزار و وسایل نمایشی، اسناد و مدارک، کتب مذهبی مربوطه برای مستندسازی، نسخه‌هایی همچون نسخه‌های تعزیه، حمله‌خوانی‌ها (حمله

طرح موزه ملی نمایش (که در این گفتار به اختصار آمده است) بر اساس مطالعه موضوعی نمایش‌های سنتی ایرانی و طبقه‌بندی آن‌ها، معرفی آثار و اشیا، ارائه پیشنهاد در مورد فضاها، بخش‌ها، تالارها، غرفه‌ها و مجموعه‌ها تدوین شده است.

در بسیاری از موارد، نمایش‌ها به دلیل دارا بودن وجوه مشابه می‌توانند در زیر مجموعه چندین گروه قرار گیرند، مانند واقعه‌خوانی که هم می‌تواند در گروه نمایش‌های روایی - آیینی باشد و هم در گروه نمایش‌های مذهبی. اما در طبقه‌بندی موضوعی این‌گونه نمایش‌ها هر نمایش در گروهی که به آن نزدیک‌تر بوده گنجانده شده است.

بخش‌ها، تالارها و غرفه‌ها

موزه ملی نمایش یک موزه موضوعی است با سه بخش کلی:

۱. گروه نمایش‌های آیینی و سنتی؛
۲. گروه نمایش‌های عامیانه؛
۳. تئاتر امروز؛

بخش اول - گروه نمایش‌های آیینی و سنتی متشکل از:

۱. تالار نمایش‌های روایی آیینی (روایتگری آیینی)

این تالار از غرفه‌های متعدد و مجزا از هم تشکیل شده است، مانند غرفه‌های نقالی، پرده‌خوانی حماسی، واقعه‌خوانی، حماسه‌خوانی، شاهنامه‌خوانی، نقالی با ساز و...

در این تالار برخی از نمایش‌ها را می‌توان به صورت ماکت صحنه بازسازی کرد، مثلاً بازسازی غرفه نقالی به این صورت است:

صحنه‌سازی یک قهوه‌خانه سنتی با مجلس سهراب‌کشی همراه تابلوهای نقاشی قهوه‌خانه‌ای،

نمایش‌های ذیل را یاد کرد: کوسه‌گردی، پیربابو، عروسی گله، عمو نوروز، آتش‌افروز، پیش‌نوازی و... در این قسمت تا حد امکان باید توسط تندیس‌های مومی در حال اجرای نمایش و غیره بازسازی شوند.

صفحه تاریخیچه نمایش‌های شاد آیینی. صفحه معرفی آیین‌ورزان مشهور و معروف. نمایش صورتک‌ها، اشیا و ابزارهای موجود. نمایش عکس‌ها، طرح‌ها، تصاویر، اسناد، نسخ. طراحی این فضا باید به گونه‌ای باشد که بازدیدکننده از بدو ورود صدای آوازه، نواها و چکامه‌های شاد آیینی را بشنود و درگیر حس و حال جشن‌های باستانی شود.

۴. تالار آیین‌های نمایشی مراسم درمانی و موسیقی‌درمانی

این آیین‌ها انسان را به اصالت باطنی، صورت درونی، سلامت و تعادل خویش رهنمون می‌سازند و هدفشان شفای اندیشه و پالایش روح است. این آیین‌ها عبارت‌اند از: مراسم زار، گواتی، پرخان (پری‌خوانی)، نوایان و... عناصر مختلف این تالار عبارت‌اند از: صفحه معرفی آیین‌های درمان. معرفی و نمایش سازه‌های مربوطه. عکس.

صفحه معرفی گروه‌های مشهوری که امروزه این آیین را پاس می‌دارند.

۵. تالار ورزش‌های نمایشی

ورزش‌های نمایشی «شامل آن دسته فعالیت‌هایی است که نیازمند تحرک بدنی بوده بر مهارت خاصی استوار هستند. بی‌تردید فعالیت‌هایی که در حال حاضر در گستره ورزش‌های رسمی کشور قرار دارند... در حوزه این تعریف قرار نمی‌گیرند.»^۱ ورزش‌های نمایشی هم جنبه سرگرمی داشته‌اند و هم رسم جوانمردی و احترام به بزرگان را آموزش می‌دادند. ورزش‌های نمایشی و بازی‌های ورزشی در هر منطقه بنا بر مقتضیات محلی، ابزارها، ورزش‌ها، سن بازیکنان، روش‌ها و مقررات و خطاهای آن‌ها با محل دیگر متفاوت هستند.

تالار ورزش‌های نمایشی معرف بسیاری از ورزش‌های نمایشی و بازی‌های ورزشی است که در نهایت آزادی و بدون مقید بودن به مکان، زمان و ابزارها و مقررات دست و پا گیر توسط مردم اجرا می‌شدند. این ورزش‌ها و بازی‌ها شامل دنبازی و مخصوصاً انواع کشتی است:

آشیرما (کشتی محلی) مربوط به شهرستان خوی.

کشتی کمربندی یا کشتی کودگاهی: اصفهان. کشتی در روستای مل گاودان (بخش خورموج) از توابع بوشهر.

کشتی بغل به بغل: قزوین. کشتی مقلی: شهر کرد.

کشتی محلی چوخه: قوچان، بجنورد، اسفراین، فریخان، چناران.

کشتی کچ گردان (کچ در زبان محلی به استخوان لگن گفته می‌شود): روستاهای زابل.

کشتی دست به بغل: ارسنجان (فارس). زوران پاتوله (کشتی محلی): کردستان.

زوران قچله (کشتی محلی): کردستان. کشتی ژیروباله (ژیر و بالا): نواحی کردنشین

ایل کلهر، گیلان غرب و اطراف اسلام‌آباد غرب. کشتی کویری: کرمان.

گوشتیل یا گوشتیری: کهکلیوبه و بویراحمد. کشتی گیلهمردی گیلان

کشتی جنگ یا کشتی ژوران: روستاهای ماهرو، پاچه لک، ذلقی (شهرستان الیگودرز از توابع لرستان).

کشتی با شال: کردکو، گرگان، بهشهر (مازندران).

کشتی چک چیشت: نوشهر، نور و کجور (مازندران).

کشتی کمری: ترک‌زبانان قزلباش در استان مازندران.

کشتی محلی لوچو: مازندران. کشتی لشکرکشی: یزد.

عناصر موجود در این تالار:

صفحه معرفی و توضیح مختصر در مورد هر یک از کشتی‌ها، شرح روش‌های کشتی، ابزارها، قوانین، گروه‌های سنی بازی‌کننده، محل‌های اجرا، فضای اجرا (میدانگاه و...) نوع جوایز برندگان و غیره.

عکس. نمایش وسایل این نمایش‌ها از جمله سازه‌ها، ابزارها، لباس‌ها (که عموماً محلی هستند) شال‌ها، چوب‌ها، کمربندها و...

صحنه‌سازی فضای یک یا دو ورزش کشتی، به عنوان مثال، صحنه‌سازی کشتی محلی چوخه همراه فضا‌سازی به وسیله ماکت و تندیس‌های مومی.

صفحه معرفی کشتی محلی چوخه بدین شرح: منطقه بومی: قوچان، بجنورد، اسفراین، فریمان، چناران (خراسان). گروه سنی: بزرگسالان.

جنس: مردان. تعداد: دو نفر. محل اجرا: فضای باز. طول مدت بازی: ۱۰ دقیقه (اگر به نتیجه نرسد با دو دقیقه استراحت پنج دقیقه به مدت آن اضافه می‌شود). وسایل بازی: شلوار، روپوش، شال.

عکس و تصاویر. پخش صدای هیاهوی مردم و تشویق‌های آنان. صدای داوران پیشکسوت و ورزشکاران.

عکس و تصاویر.

پخش صدای هیاهوی مردم و تشویق‌های آنان. صدای داوران پیشکسوت و ورزشکاران.

ورزش زورخانه‌ای

«جوانان غیور ایرانی که از حکومت بیگانگان ناراضی بودند مخفیانه مکانی در زیرزمین‌ها و سرداب‌ها ایجاد کردند و در کوچکی به نام لنگرگاه بر آن نهادند و در آنجا به تمرین و زنده کردن روان پرداختند و آن سوار چالاکی را که فنون را به ایشان می‌آموخت، کهنه‌سوار نام نهادند و ضرب و زنگ زورخانه از یک سو برای نظم بخشیدن به حرکات و از سوی دیگر، برای فریب دشمن که بپندارد ایرانیان حرکات نمایشی می‌کنند، همراه فنون شد و کلام سردم‌خوان و مرشد که بیان مناقب و سیره ائمه و دلآوری‌های قهرمانان ملی و مذهبی می‌نمود، روان آنان را پالایش داد که تاکنون بازمانده است»^۲ و امید که همچنان ماندگار بماند.

انواع چوب‌بازی

چوب‌بازی یا ترکه‌بازی: بختیاری. چوب‌بازی: چابهار. محل اجرا: فضای باز (مقبره سید غلام رسول).

چل‌بازی: روستاهای ایرانشهر (سیستان و بلوچستان).

جنگ با چوب: رایج در روستاهای بختیاری و...

سوار کاری

ورزش‌های قدیمی و مفرح که متشکل از چند بخش است: انواع ورزش‌های سوار کاری (با اسب، شتر و...)، سواربازی، سوار کاری و تیراندازی.

ورزش‌های رزمی و نمایشی

که در طراحی این بخش‌ها می‌توان مانند بخش‌هایی که ذکرشان رفت، همراه خلاقیت و ابتکار متفاوت عمل کرد.

بخش دوم: نمایش‌های عامیانه

به شش گروه تقسیم می‌شوند و هر گروه می‌تواند دارای غرفه‌های متعدد باشد.

۱. تالار نمایش‌های عروسی

غرفه‌های این تالار معرف نمایش‌های خیمه‌شب‌بازی، انواع سایه‌بازی، پرده‌بازی، پهلوان کچل، خیال‌بازی و... هستند.

غرفه خیمه‌شب‌بازی

در گوشه‌ای از این غرفه خیمه‌های همراه عروسک‌های درون آن وجود دارد به طوری که بازدیدکنندگان می‌توانند نخ‌های عروسک‌ها را حرکت داده آن‌ها را به بازی درآورند.

بخش‌های دیگر این تالار عبارت‌اند از: نمایش آثار و اشیای برجای‌مانده از هنرمندان این فن.

نمایش عروسک‌ها از جمله مبارک که از مشهورترین عروسک‌های نخی است.

نمایش انواع سازه‌ها که توسط مرشدان نواخته

می‌شدند.

صفحه معرفی نمایش خیمه‌شب‌بازی و تاریخچه آن.

عکس‌ها، تصاویر، اسناد و مدارک، که معرف هنرمندان و اساتید این فن هستند از جمله هنرمندان نیم قرن اخیر، لوتی جبار اردبیلی، لوتی اصغر شیرازی، مرشد عباس، مرشد رضا دردشتی و در سال‌های اخیر مرحوم احمد خمسه‌ای در تهران.

همچنین در این غرفه صدای استاد و شاگرد استاد، که با صدای زیر و نازک (توسط صفیر یا سوتک) به جای عروسک‌ها حرف می‌زنند و آواز می‌خوانند همراه صدای ضرب یا تار یا کمانچه شنیده می‌شود.

صفحه بازگوکننده داستان یکی از قهرمانان عامیانه در خیمه‌شب‌بازی مانند قصه پهلوان کچل و کارهای بزرگ او از جمله حمله‌اش به قلعه طلسم‌شده و جنگش با وروره جادوست.

غرفه بازی خیال

معرف نوعی سایه‌بازی است.

نمایش آثار و اشیاء چادر، عروسک‌های چرمی و...

صفحه دارای توضیحات مربوطه، مثلاً اینکه چگونه عروسک‌ها را از چرم می‌بریدند و می‌ساختند و سپس در هنگام اجرا وسط چادر آتش روشن می‌کردند به گونه‌ای که سایه عروسک‌ها بر دیواره چادر نقش می‌یست.

معرفی دیگر انواع سایه‌بازی. ارائه عکس و تصویر، اسناد و مدارک روی تابلو، صفحه یا درون قفسه.

معرفی اساتید و هنرمندان این فن. از دیگر غرفه‌ها می‌توان به غرفه عروسک‌های دستکشی، لعبت‌بازی، صورت‌بازی و... اشاره کرد.

۲. تالار تقلید

این تالار نمایش‌دهنده نمایش‌های شاد عامیانه است. نمایش‌های شادی‌آوری که از معرکه‌ها، دسته‌های میرنسوروزی و کارهای بازیگران دوره‌گرد سرچشمه گرفته‌اند. این تالار غرفه‌های متعدد خواهد داشت از جمله غرفه روحوسی یا تخت‌حوضی، دارای:

ماکت یک مجلس تقلید همراه با اشخاص بازی.

صفحه دارای توضیحات و تاریخچه نمایش تقلید از پیش از اسلام تاکنون.

صفحه بازگوکننده یکی از داستان‌های مشهور نمایش روحوسی، مثلاً داستان حسن کچل.

نمایش انواع آثار از جمله انواع صورتک، کلاه، لباس و دیگر آثار و اشیای به‌یادگارمانده از هنرمندان در قفسه یا به شیوه ارائه در فضای آزاد.

نمایش اسناد، مدارک، متون نمایشی، عکس، تصویر.

معرفی هنرمندان و نمایشگران. از دیگر غرفه‌های این تالار باید از غرفه

دلک‌بازی، دسته‌های سیاه‌بازی، دسته‌های مطرب و تقلیدچی، قصه‌خوان، رقص و آواز و... یاد کرد.

۳. تالار نمایش‌های محافل و مجالس زنانه

در این تالار به معرفی بسیاری از نمایش‌های زنانه پرداخته می‌شود، نمایش‌هایی که عموماً در

میهمانی‌ها، جشن‌های خانوادگی و در فضاهای بسته اجرا می‌شوند.

درون‌مایه اکثر این نمایش‌ها انتقاد از رفتارهای فردی و اجتماعی در قالبی شیرین و طنزآمیز است. از جمله این نمایش‌ها می‌توان به خاله رورو اشاره کرد که در اغلب شهرها محبوبیت خاص دارد. از جمله در شهرهای ذیل:

اصفهان، نام دیگرش: دایی دایی جون.

شهر ری، نام دیگرش: خاله مومو.

چهارمحال بختیاری.

فارس، نام دیگر آن: خاله مومو.

اراک

یزد، نام دیگر آن: علی لولویی لو، نقش‌ها، بازیگر، جمعیت.

نمایش کیه کیه در می‌زنه، که در بسیاری از شهرها متداول است.

اصفهان، چهارمحال و بختیاری، خراسان،

فارس، کرمان، یزد.

نمایش می‌خوای بدعمت، در نقاط زیر:

تهران،

کرمان، نقش‌ها: بازیگر اصلی، حضاران در مجلس.

نمایش عمو سبزی فروش

تهران، نقش‌ها: زن عاشق‌پیشه، عمو

سبزی فروش، ابزار، دایره، تنبک، قبا، کاسبانه،

شال کمر، یک جفت گیوه، عرق‌چین، تنبان

دبیت سیاه، شلیتۀ کوتاه، چادر نماز.

کرمان.

نمایش آبجی گل بهار

چهارمحال و بختیاری، نقش‌ها: رخت‌شوی،

تنبک‌زن، همراهان.

خراسان.

همدان، نقش‌ها، زن رختشوی، ابزار بازی، دایره

و ضرب.

نمایش‌های دیگر

غولک به در آغولک، خود را بنما غولک، نقش‌ها:

غولک (رایج در اصفهان)

سلام سلامون خاله نی

نقش‌ها: مادر و پسرهای او، پدر و مادر و

دخترهایشان (رایج در بوشهر)

آبجی نسا، نقش‌ها: آبجی نسا (مادر دختر)، سکینه

(دختر)، آبجی خاتون ضرب‌گیر (رایج در تهران).

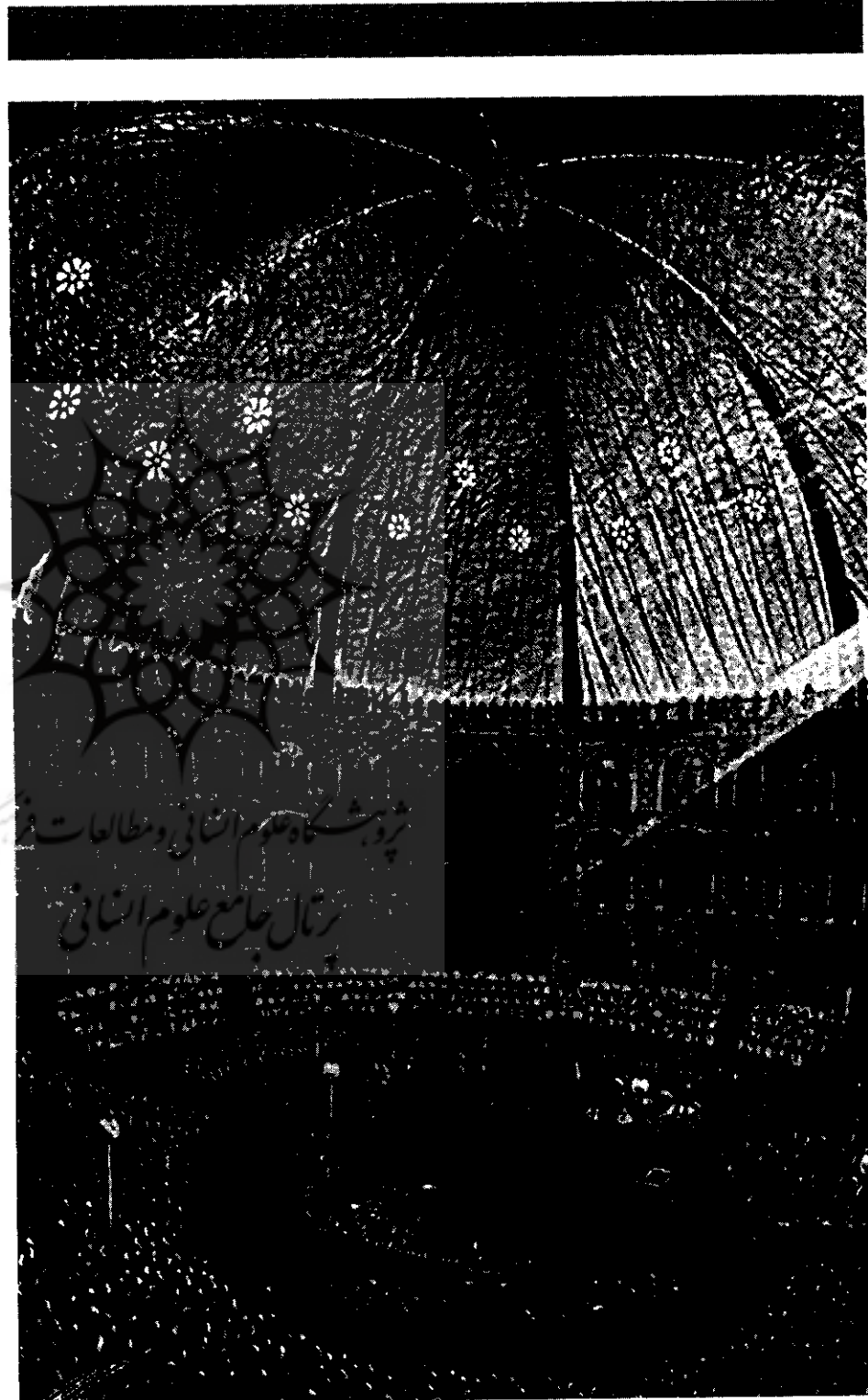
آی تو به باغ رفته بودی (نام دیگر: یار منو دیده

بودی؟)

نقش‌ها: خواننده همسر ایان (رایج در تهران).

خاله غربالی یا خاله دیگ به سر. نقش‌ها: بازیگر،

رقصنده تنبک‌زن (تهران).

نمایش مولودی، نقش‌ها: شبیه حضرت فاطمه (س)، عروس، مولودی‌خوان (تهران).
یاسمن و نسترن، نقش‌ها: خانم، کلفت، ضرب‌گیر (تهران).
فاطمه خانم، نقش‌ها: زن شوهردار، کلفت (ترت حیدریه).

ها لیلی‌ها لامجنون (زنجان).
خاله ستاره، ابزار بازی: لباس‌های مناسب برای بازیکنان، لباس خاله ستاره (چادر، پیراهن و...) لباس زن (شلیتۀ کوتاه چیت گلدار که حاشیه‌دوزی شده است، پیراهن مخمل کوتاه که سردست‌ها و یقه آن یراق‌دوزی شده است)، چارقدم لملل یا تور ویل سبز یراق‌دوزی‌شده (کرمان).

مورچه داره (همدان).

علی لولویی لو (یزد).

گندم گل گندم، نقش‌ها: بازیگر، دایره و تنبک‌زن (یزد) (این بازی زنانه و مردانه است).

هدر ددر هدر ددر (یزد).

فضاسازی تالار

صفحه معرفی انواع نمایش‌ها به اختصار.
پخش صدای ضبط‌شده نواها و چکامه‌های شاد، این گونه نمایش‌ها مثلاً نمایش مولودی.

عکس

صحنه‌سازی یکی از این نمایش‌ها توسط ماکت و تندیس مومی مثلاً نمایش گولک به در آغولک، خود را بنما گولک.

صفحه به این شرح:

نوع نمایش: گولک به در آغولک، خود را بنما گولک.

گروه سنی: بزرگسالان.

جنس: زنان، تعداد: گروهی، محل اجرا: در میهمانی‌ها و مجالس زنانه.

نقش‌ها: گولک، ابزارهای بازی: پوستین، تنبک شرح بازی

پخش صدای ضبط‌شده ترانه مربوط به این نمایش در همین غرفه.

۴. تالار معرکه یا هنگامه

دارای صحنه بازسازی‌شده باز معرکه‌گیر همراه با بساطش. دایره‌ای که معرکه‌گیر در مرکز آن بساطی گسترده و در عرصه درون دایره در حال بازی است و گرد دایره مردم حلقه زده‌اند.

صفحه معرفی تاریخچه.

نمایش اشیا و سازهای مربوط به انواع نمایش‌های معرکه و هنگامه.

عکس، تصویر، تفسیر.

بخش دیگر این تالار به نمایش‌هایی مربوط

است که موضوع اصلی آن‌ها بازی و حرکات یک یا چند حیوان است مانند وزرا جنگ، به رقص و تقلید در آوردن جانوران و...

۵. تالار رقص‌های نمایشی

نمایشگر رقص‌هایی همچون لال‌بازی، رقص دیگ به سر، گولک‌بازی، رقص‌های داستانی چندنفره و...

صفحه معرفی انواع رقص‌ها همراه تاریخچه.

عکس، تصویر، تفسیر.

نمایش لباس‌ها، وسایل، اشیا و سازهای مربوطه.

نمایش انواع صورتک‌ها.

۶. تالار بازی‌های نمایشی

تاکنون حدود ۱۵۰۰ بازی آیینی - نمایشی شناخته شده است که بیشتر آن‌ها به کودکان و نوجوانان تعلق دارند. بسیاری از بازی‌ها بین کودکان و نوجوانان و بزرگسالان مشترک هستند. در بسیاری از بازی‌ها تأکیدی بر جنسیت بازیکنان نشده است و سهم دختران و زنان و پسران و مردان در اکثر بازی‌ها یکسان است.

بازی‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱. بازی‌های با حرکت (غیر ساکن) مانند

چوب‌بازی، بیل‌بازی و... که زنانه و مردانه دارند.

۲. بازی بی‌حرکت (ساکن) مثل گل‌بازی و...

این تالار معرف بازی‌های آیینی بسیار از جمله آیینه‌بازی، چشم‌بازی، بیل‌بازی، سماچه‌بازی و رجب‌بازی، قرنا‌بازی، معرکه‌بازی، قاضی‌بازی، سلسله‌بازی و... است

در این تالار یک بخش نمایش‌های شاد عامیانه وجود دارد. این بازی‌ها اکثراً دارای عناصر حرکت و رقص‌اند همراه خواندن ترانه‌های شاد، بنابراین، نورپردازی و رنگ‌آمیزی این تالارها باید القاکننده فضای شاد و صمیمی باشد.

بخش سوم - تئاتر امروز

تئاتری که بر «پایه اصول و قواعد نمایش فرنگستان پی‌ریزی شد. و عمرش تقریباً به دو قرن می‌رسد. از تاریخ دقیق آغاز نمایش به شیوه فرنگستان در ایران اطلاع درستی نداریم، اما طبق آخرین مدرکی که یافته شد نمایش فرنگستان می‌بایست از سال‌های ۱۲۸۰ هـ.ق به بعد در ایران رواج پیدا کرده باشد.^۲

تئاتر امروز باید به عواملی همچون معماری تماشاخانه‌ها، شکل‌های اجرای نمایش به صورت نمایشگاه عکس، نمایشگاه نسخه خطی آثار نمایشنامه‌نویسان، نمایشگاه نسخه‌های خطی کارگردانی و بازیگری، آثار نمایشی که کارگردان روی آن طرح صحنه ریخته است.

تئاتر امروز دارای هفت دوره نمایشی است:
۱. از اواخر دوره سلطنت ناصرالدین شاه تا انقلاب مشروطه.

۲. دوره انقلاب مشروطه.

۳. دوره حکومت رضاشاه (۱۲۹۹ تا ۱۳۲۰ هـ.ق).

۴. آغاز سلطنت محمدرضا شاه تا کودتای ۱۳۳۲ هـ.ق.

۵. سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۶ هـ.ق

۶. سال‌های ۱۳۳۶ تا ۱۳۵۷ هـ.ش.

۷. دوره پس از انقلاب اسلامی.

برگزاری همایش‌ها و جلسات پرسش و پاسخ به صورت ماهانه یا فصلی.

انجام امور انتشاراتی از قبیل تألیف ترجمه و چاپ کتاب و مجله تخصصی در زمینه نمایش‌های ایران.

نمایش فیلم‌های مستند موجود از انواع نمایش‌های آیینی، عامیانه و امروز در روزهای خاصی از هفته با ارائه برنامه و زمان و ساعت پخش.

غنی‌سازی.

فهرست‌نویسی اشیای موزه‌ای با استفاده از کامپیوتر.

بخش‌های جنبی موزه

تالار کودکان: در این تالار لباس‌های نمایشی شاد همچون تخت‌حوضی، گولک‌بازی، طاووس‌بازی، عمو نوروز، عروسک‌های خیمه‌شب‌بازی و غیره می‌تواند در دسترس کودکان برای بازدید قرار گیرد.

بخش خانه هنر: در این بخش کودکان با زندگی هنرمندان مشهور تئاتر و شخصیت‌های نمایشی آشنا می‌شوند و تصویرشان را نقاشی می‌کنند.

آمفی تئاتر و فضای سرپایز: برای اجرای مداوم نمایش‌های آیینی، عامیانه و امروز.

بخش اسناد و مدارک.

منابع:

۱. بیضایی، بهرام، نمایش در ایران، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان.
۲. قزل ابلاغ، ثریا، راهنمای بازی‌های ایران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۳. میرشکرایی، سید محمد، «بند بازی» مقالات مردم‌شناسی، دفتر اول، انتشارات مردم‌شناسی و موزه مردم‌شناسی قاجار، موزه‌ها، سازمان میراث فرهنگی کشور، تهران، شماره ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۷۹.